

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

**İSTİNAF BAŞVURUSUNDA
BULUNANLAR**

: I- (DAVACILAR)

- 1- GÜRSEL BAKIR
- 2- HAYDAR ÇELİK
- 3- ENGİN ÇELİK
- 4- DURMUŞ GÜLER
- 5- MAHMUT BİÇER
- 6- MUHARREM AYTEN
- 7- EMRE KABLAN
- 8- ALİ AYTEN
- 9- ADIGÜZEL ARSLAN
- 10- DÖNDÜ TOPAÇ
- 11- İHSAN KAYA
- 12- GAZİ EROĞLU
- 13- MUHARREM DEĞERLİ
- 14- CUMA ADIGÜZEL
- 15- HALİL EVCİMAN
- 16- BİLAL ALKILIÇ
- 17- FEYZULLAH YILDIZ
- 18- AYHAN BENLİ
- 19- ALİ SARIYAPRAK
- 20- İLHAN ARSLAN
- 21- GÜNÇALIKÖYÜ TÜZEL KİŞİLİĞİNİ
TEMSİLEN SELMAN GÖRGÜLÜ
- 22- RESÜL BENLİ
- 23- MUSTAFA ÇAL
- 24- TOKAT KİLLİK KÖYÜ TÜZEL KİŞİLİĞİNİ
TEMSİLEN YENER ŞAHİN
- 25- SADIK ÇELİK
- 26- HAKAN DURAN
- 27- CUMA ADIGÜZEL
- 28- SULTAN KÖSEMEN
- 29- MURAT AYDOĞAN
- 30- MURAT GENÇ
- 31- ARSLAN SERT
- 32- FİKRİ SAKINMAZ
- 33- ŞERAFETTİN YILMAZ
- 34- İSMAİL ADIGÜZEL

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

- 35- MEHMET ÇELİK
- 36- RIZA KORKMAZ
- 37- YENER ŞAHİN
- 38- MUSTAFA ALKILIÇ
- 39- MUHARREM BAKIR
- 40- GAZİ CEYLAN
- 41- HAYDAR TOPAÇ
- 42- MUSTAFA YILMAZ
- 43- RIZA YILDIZ
- 44- HAKAN DOĞAN
- 45- ELİF IŞIK
- 46- SAMİ CEYLAN
- 47- VEDAT EVCİMAN
- 48- ALİ BAŞAK
- 49- MAHMUT YILDIZ
- 50- RÜŞTÜ KORKMAZ
- 51- SALİH ARMAĞAN
- 52- HAKAN KAYA
- 53- GARİP SAKINMAZ
- 54- ALİ IŞKIN
- 55- FİKRİ DURAK
- 56- MUHAMBER KÖSEMEN
- 57- SADEGÜL GENÇ
- 58- ALİ ADIGÜZEL
- 59- İSMET BAKIR
- 60- MUSTAFA GÜZEL
- 61- ORAY AYTEN
- 62- ARİF DURAN
- 63- CEMAL KÖSEMEN
- 64- CEMAL KABLAN
- 65- MUSTAFA YILDIZ
- 66- ALİ RIZA ÇAL
- 67- YÜKSEL TOPAÇ
- 68- MUHARREM ALTINÖZ
- 69- MELİK GAZİ TOMBUL
- 70- MEHMET AKTAŞ
- 71- ALİ GÜZEL ÇAL
- 72- ASLAN KAŞIKEMAN
- 73- KEMAL YILMAZ

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

- 74- BEKİR CEYLAN
- 75- EMİN GÜNER
- 76- SALİH TOPAÇ
- 77- ZEKİ DOĞAN
- 78- MUSA TOMBUL
- 79- MUHARREM SERT
- 80- ÇİĞDEM DEMİR
- 81- NURETTİN SERT
- 82- BAYRAM ALKILIÇ
- 83- MURAT TOPAÇ
- 84- SALİH KARATEPE
- 85- RIZA EVCİMAN
- 86- DURAN GÖRGÜLÜ
- 87- SELMAN GÖRGÜLÜ
- 88- NURİ GÜNER
- 89- ENVER YILDIZ
- 90- CEMAL ALTINÖZ
- 91- HASAN ÇOBAN
- 92- ŞENOL DURAK
- 93- ŞÜKRÜ GÜLER
- 94- DURAK KABLAN
- 95- ŞENER TOMBUL
- 96- ALİ SERT
- 97- ABİDİN BAKIR
- 98- GAZİ YILDIZ
- 99- CUMA DOĞAN
- 100- CEMAL GENÇ
- 101- VEYSAL SEZER
- 102- MÜRTEZA SERT
- 103- HASAN YILDIZ
- 104- FEYZİ KAYA
- 105- HALİL ÇOBANTEPESİ
- 106- CEMAL SERT
- 107- HÜSEYİN ÇELİK
- 108- BAYRAM TOPAÇ
- 109- MURAT SARIYAPRAK
- 110- KAZIM BENLİ
- 111- AKILBEY KARABULUT
- 112- ORHAN ALKILIÇ

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

113- TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
BAŞKANLIĞI
114- YUSUF BİÇER
115- ŞİNASİ ALTINÖZ
116- MUSTAFA GÜLER
117- ARİF SEVİNÇ
118- ŞERAFETTİN TOPAÇ
119- AYHAN ALKILIÇ

VEKİLİ

: AV. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

: 2- MÜDAHİLLER (DAVACILAR YANINDA)

1- TOKAT GÜZELCE KÖYÜ MUHTARLIĞI
2- ABBAS DOĞAN
3- RIZA ŞENEL
4- EBAMÜSLÜM ÖZEL
5- YILMAZ ŞAHİN
6- NURETTİN AĞCA
7- KAYA ÇETİN
8- CEVAT DESTEBAŞI
9- DURAN DESTEBAŞI
10- SALİH SEZER
11- ARSLAN ÇATAK

VEKİLİ

: AV. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

KARŞI TARAF (DAVALI)

: MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ/ANKARA

VEKİLİ

: AV. [REDACTED]

MÜDAHİL (DAVALI YANINDA)

: 12- HLC KIYMETLİ MADENLER VE YATIRIM
ANONİM ŞİRKETİ

VEKİLİ

: AV. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

İSTEMİN ÖZETİ : Tokat İdare Mahkemesi'nin 06/01/2025 günlü ve E:2023/428, K:2025/2 sayılı kararının; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca istinaf kanun yoluyla incelenerek kaldırılması istenilmektedir.

CEVABIN ÖZETİ : Davacı tarafların dilekçesinde belirtilen muhtemel olumsuz durumlarla ilgili olarak işletme sürecinde ayrıntılı çalışma ÇED izni sürecinde ilgili kurumlar tarafından ayrıca çalışılacağı, şu aşamada belirtilen riskleri içermeyen arama dönemine ilişkin olarak arama ruhsatı düzenlenmesinin Maden Kanununun ilgili maddeleri gereği uygun bulunduğu belirtilerek istinaf başvurusunun reddi gerektiği ileri sürülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Samsun Bölge İdare Mahkemesi İkinci İdari Dava Dairesince dava dosyası 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca incelenerek işin gereği görüldü:

Dava; Tokat ili, Merkez ilçesi sınırları içerisindeki Killik Köyü Mevkiinde 10 adet noktada el karotu yöntemiyle ön arama dönemi 1 yıl, genel arama dönemi 2 yıl ve detay arama dönemi 4 yıl olan ve 15/04/2022-2029 yıllarında geçerli 202200525 ruhsat numaralı arama ruhsatının iptali istemiyle açılmıştır.

Tokat İdare Mahkemesi'nin 06/01/2025 günlü ve E:2023/428, K:2025/2 sayılı kararıyla; Halil Evciman ile Salih Karatepe yönünden; dava açıldıktan sonra 02/09/2024 tarihinde Halil Evciman'ın ve 01/01/2025 tarihinde Salih Karatepe'nin vefat ettiği anlaşıldığından dava konusu işlemin yalnız vefat eden davacıları ilgilendiren nitelikte olduğu dikkate alındığında, davanın Halil Evciman ve Salih Karatepe yönünden 2577 sayılı Kanunun 26. maddesinin 2. fıkrası uyarınca dilekçenin iptaline karar verilmesi gerektiği, **diğer davacılar yönünden ise;** mevzuat hükümlerinde arama ruhsatının hangi koşulların sağlanması halinde verileceği düzenlenmiş olup, mevzuatta belirtilen şartların müdahil Hlc Kıymetli Madenler ve Yatırım Anonim Şirketi tarafından yerine getirilmesi üzerine davalı idarece yapılan inceleme sonucunda maden arama ruhsatının verildiği dava dosyasında yer alan kroki ve haritalar incelendiğinde, dava konusu alanın hazine arazisi ile orman vasfına haiz olduğu, orman izninin alındığı bunun dışında da, maden arama faaliyetinin kanunda sayılanlar haricinde başkaca izne tabi olmadığı, dava konusu IV. grup maden ruhsatı projesinin ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi kapsamında yer alan ve Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılan ÇED Raporu hazırlanması zorunlu projelerden olmaması, söz konusu ruhsata istinaden gerçekleştirilecek faaliyetin yalnızca arama faaliyetine ilişkin halihazırda da el karotu ile arama faaliyetinin yerine getirildiği hususları birlikte değerlendirildiğinde; Tokat ili, Merkez ilçesi sınırları içerisindeki Killik Köyü Mevkiinde 15/04/2022-15/04/2029 tarihleri arasında maden araması yapılmak üzere müdahil Hlc Kıymetli Madenler ve Yatırım Anonim Şirketi adına düzenlenen 202200525 sayılı IV.Grup maden arama ruhsatının mevzuatta belirtilen şartlara haiz olduğu, dolayısıyla hukuka aykırı olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davacılar Halil Evciman ve Salih Karatepe yönünden **dava dilekçesinin iptaline, diğer davacılar yönünden davanın reddine** karar verilmiştir.

Davacı ve Davacıların Yanında Müdahil tarafından; keşif ve bilirkişi incelemesi

T.C.

SAMSUN

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ

İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/341

KARAR NO : 2025/566

yapılmaksızın karar verildiği, alanda ve yakın çevresinde yer alan korunun doğal alanların, korunması gereken biyoçeşitliliğin, değerli su kaynaklarının, tescilli ovaların, 1.derece sit alanı olarak tecil edilen arkeolojik kalıntıların, tarım alanlarının, aktif fay hattının, mera ve yaylakların, DSİ isale hattı ve göletinin, hayvancılık ve arıcılığın, 250-560 arası yaşlarda 5 adet anıt ağacının, Çalibaba İnanç Merkezinin gözetilmediği, bu ağaçların yöre halkı tarafından kutsal sayıldığı ve dilek tutulduğu, tarım ürünlerinin, yeraltı sularının, besin zincirinin zarar göreceği, zararın kümülatif etki hesabının yapılmadığı, ÇED sürecinin işletilmediği, işlemin haksız ve hukuka aykırı olduğu, eksik incelemeyle karar verildiği, mahkeme kararının kendi içinde çelişkiler taşıdığı, karşı oy yazısı gerekçeleri doğrultusunda iptal hükmü kurulması gerektiği ileri sürülerek anılan karara karşı istinaf başvurusunda bulunulmakta ve kararın kaldırılması istenilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6545 sayılı Kanun'un 19. maddesi ile değişik 45. maddesinin 3. fıkrasında; "Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir." hükmü yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56. maddesinde; "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. (...)" hükmüne yer verilmiştir.

2872 Sayılı Çevre Kanununun 10.maddesinde; gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmelerin, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlü oldukları, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemeyeceği, proje için yatırıma başlanamayacağı, ihale edilemeyeceği düzenlenmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 3. maddesinde arama ruhsatı, belirli bir alanda maden arama faaliyetlerinde bulunulabilmesi için verilen yetki belgesi; ön arama faaliyet raporu ise ön arama döneminde maden arama projesinde belirtilen madene yönelik elde edilen veriler doğrultusunda tenör/kalite tahminini içeren kaynak raporu şeklinde tanımlanmış, **16. maddesinde**, maden gruplarına göre arama ruhsatı verilebilecek alanlar düzenlenmiş, **17. maddesi'nde;** arama ruhsatının düzenlenmesinden sonraki ilk bir yılın ön arama dönemi olduğu, ön arama süresi sonuna kadar, asgari faaliyetlerin tamamlandığını ve bu faaliyetlere ilişkin yatırım harcamalarını gösteren ön arama faaliyet raporunun verilmesinin zorunlu olduğu, arama ruhsatının, IV. Grup madenlerde iki yıl, diğer gruplarda bir yıl olmak üzere genel arama dönemine hak sağlayacağı, genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesinin zorunlu olduğu, genel arama dönemi sonuna kadar ön arama ve genel arama faaliyet raporları ile yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin Genel Müdürlüğe verilmemesi halinde arama ruhsatının iptal edileceği, bu yükümlülükleri yerine getirilen arama ruhsatının, IV. Grup madenlerde dört yıl detay arama dönemine hak sağlayacağı düzenlenmiş, maddeye 28/11/2017 tarih ve 7061 sayılı Kanun'un 48. maddesiyle eklenen **son fıkrasında ise;** "Jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmaz." hükmü getirilmiştir.

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

21/09/2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Maden Yönetmeliği'nin 4. maddesinin (b) fıkrasında**; arama dönemi: arama ruhsatının düzenlenmesinden başlayarak maden kaynağının tespiti ve ekonomik olarak işletilebilirliğinin belirlendiği, maden gruplarına göre ön, genel ve/veya detay arama ile uygun bulunması halinde fizibilite dönemlerinden oluşan dönem olarak tanımlanmış, "**Detay arama dönemi**" başlıklı **19. maddesinde**, "(1) Detay arama dönemi, genel arama döneminin sonundan itibaren başlamak üzere IV. Grup madenlerde dört yıldır.

(2) Miktar, yoğunluk, şekil, fiziksel özellikler, tenör/kalite ve mineral içeriğinin yüksek bir güvenilirlik düzeyinde hesap edilmesi amacıyla yapılan çalışmaları kapsar. **Dört yıl süreli olan bu dönemde, maden yatağını üç boyutlu olarak ortaya koymak ve yüksek bir güvenilirlik düzeyinde hesaplama yapabilmek amacıyla yeter sayı ve sıklıkta mostra, kuyu, yarma, sondaj ve galeri açma çalışmaları yapılması gerekir.** Buralardan yeterli sayı ve sıklıkta örnekleme yapılır. Maden yatağının sınırları ve sözü edilen özellikleri, örneklerin test ve analiz edilmesi suretiyle elde edilen verilere dayalı olarak ortaya konulur, kaynak hesaplanır ve maden yatağının işletilmesine yönelik özellikler de belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca, planlanan madencilik faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek işletmelerin ÇED Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlü oldukları, "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemeyeceği, proje için yatırıma başlanamayacağı, ihale edilemeyeceği açıktır. Bunun yanı sıra madencilik faaliyetlerinde jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi (yüzeysel) hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmayacağı, ancak madencilik faaliyetlerinde detay arama döneminde ÇED sürecini gerektiren sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi arama faaliyetlerinin de yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Mevzuatta maden arama faaliyetlerinin doğrudan çevreyi koruma mevzuatında öngörülen şart ve yükümlülüklerden istisna tutulmadığı, maden arama faaliyetinin içeriğine ve arama yöntemine göre çevresel etki açısından değerlendirilmesi gerektiği, dava konusu uyuşmazlığın ise 4. grup maden arama ruhsatına ilişkin olduğu, ruhsatın ön arama, genel arama ve detay arama dönemlerini kapsadığı, arama ruhsatında bir sonraki safhaya geçildikçe doğa ve çevreye olan müdahalelerin boyut ve niteliğinin değişeceği, bu dönemlere silsile halinde başlanması aşamasında her dönemde çevre mevzuatı açısından ayrı bir değerlendirme yapılmayacağı, çevre mevzuatı açısından değerlendirmenin tüm dönemleri kapsar şekilde ilk aşamada tüm arama ruhsatı açısından yapılan bir durum olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56. maddesi ile herkesin, sağlıklı çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, çevre sağlığını korumak ve çevrenin kirlenmesini önlemenin devletin ve vatandaşların ödevi olduğu düzenlenmiştir. Çevrenin hak olarak düzenlenmesinin sonucu olarak, herkes, sağlıklı bir çevrede yaşamak için meri mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirlerin alınmasını, denetimlerin yapılmasını veya idari yaptırımların uygulanmasını devletten talep edebileceği, devletin de kendi görev ve pozitif yükümlülüklerinin farkında olarak bu talepleri karşılaması gerektiği açıktır. Ödev yönüyle ise, başta kamu kurumları olmak üzere herkesin, çevrenin sağlıklı ve düzenli olması husunda dikkatli davranması, tedbirleri alması, meri mevzuatı uygulaması, çevreye karşı olumsuz bir eylemde zararın en aza indirilmesi için özveri ile çalışmasını gerektirmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinde Kanun amacının, bütün canlıların ortak

T.C.

SAMSUN

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2025/341

KARAR NO : 2025/566

varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu, 3. maddesinde ise başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkesin, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olduğu düzenlenmiştir. Anılı düzenlemeler gereği davaya konu mera ve yaylak alanda maden izni verilmesine ilişkin işlemde, çevresel etki değerlendirmesine ilişkin sürecin işletilip işletilmeyeceği konusunda bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Maden arama faaliyetlerinin ÇED sürecine tabi tutulması gerekip gerekmediğinin tespitine yönelik olarak tarihsel süreç incelendiğinde, ilk olarak **26/04/2006 tarih ve 5491 sayılı** "Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 7. maddesi 2872 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak; petrol, jeotermal kaynaklar ve **maden arama faaliyetlerinin, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışında tutulduğu** görülmektedir. Bu değişikliğin iptali istemiyle açılan davada, **Anayasa Mahkemesinin 15/01/2009 tarih ve E:2006/99, K:2009/9 sayılı kararıyla;** "günümüzde çevrenin kirlendikten veya bozulduktan sonra eski hale getirilmesinin çok külfetli olması, hatta kimi durumlarda olanaksız bulunması nedeniyle, kirlenen çevreyi temizleme veya bozulan çevreyi onarma yerine, olumsuz etkileri baştan önlemenin yöntemleri arandığı, ÇED'in, kalkınma ve ekonomik gelişme için yapılacak yatırım ve faaliyetlerin, doğayı tahrip etmeden ve çevreyi kirliletmeyen gerçekleştirilmesinde kullanılan yöntemlerden birisi olduğu, ÇED ile korunmaya çalışılan temel unsurun, çevre ve bu çevre içerisindeki varlıklar olduğu, ÇED kapsamı dışında tutulan arama faaliyetlerinin, biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler meydana getirebileceği, bu değişikliklerin uzun dönemli etkilerinin olabileceği, bu nedenle çevre için riskler taşıdığına açık olduğu, bu açıdan kural kapsamındaki arama faaliyetinde, mevcut risklerin ortadan kaldırılabilmesi ve önlenbilmesi için ÇED'in öngörülmesinin, Anayasanın 56. maddesinde Devlete verilen çevrenin korunması yükümlülüğünün bir gereği olduğu, kuralla, petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetlerinin çevresel etki değerlendirilmesi kapsamı dışında tutulmasının Anayasanın 56. maddesine aykırı olduğu" gerekçesiyle anılan maddenin iptaline karar verilmiştir.

Anılan Anayasa Mahkemesi kararı sonrasında 19/12/2009 tarih ve 27437 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"ın 1. maddesi ile 17/07/2008 tarih ve 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Ek II'sinde yer alan Seçme-Elemente Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesine "Arama faaliyetleri" başlıklı 48. madde eklenerek;** " a) Hektar başına 500 m³'ün üzerinde yapılan yarmalı aramalar, b) Ruhsat alanı içerisinde toplam 5000 m.'nin üzerindeki maden arama sondajları, c) Ruhsat alanı içerisinde toplam 10 000 m.'nin üzerindeki jeotermal arama sondajları, ç) Ruhsat alanı içerisinde hektar başına 10 adet sondaj ve üzerinde yapılan Petrol ve doğalgaz arama sondajları." seçme - eleme kriterlerine tabi tutulacak projeler arasında sayılmıştır.

03/10/2013 tarih ve 28784 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği"nde arama projelerine 26. maddede yer verilerek; maden, petrol, doğalgaz, kaya gazı veya jeotermal kaynak arama projeleri için EK-4'te yer alan 'proje tanıtım dosyasının hazırlanmasında esas alınacak seçme eleme kriterleri' doğrultusunda hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası ile Bakanlığa müracaatta bulunulacağı düzenlenmiştir.

25/11/2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde ise arama projelerine, seçme-eleme kriterleri uygulanacak projeler listesi olan **EK-2 listesinin 55. maddesinde** yer verilerek, söz konusu madde

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

maden, petrol ve jeotermal kaynak arama projelerine (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç) şeklinde düzenlenmiştir.

Sonrasında, arama faaliyetlerine ilişkin düzenlemelere yer verilen **3213 sayılı Maden Kanununun 17. maddesine, 05/12/2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun" 48. maddesi ile "jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararının aranmayacağı" şeklindeki kural son fıkra olarak eklenmiştir.**

ÇED Yönetmeliği'nin EK-2 listesinin 45. maddesinin (d) bendinde yer alan **"karot, kırıntı ve numune alma"** ibaresinin iptali istemiyle, **Danıştay 6. Dairesinin E:2022/7584 sayılı dosyasında açılan davada verilen 16/02/2023 tarihli yürütmenin durdurulması kararında;** "Anayasa Mahkemesinin 15/01/2009 tarih ve E:2006/99, K:2009/9 sayılı kararında vurgulanan husus, ÇED kapsamı dışında tutulan arama faaliyetlerinin, biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler meydana getirebilecek nitelikte olmasıdır. Dolayısıyla dava konusu maddede ÇED Yönetmeliğinden muaf tutulan arama yöntemlerinin biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler yaratabilecek nitelikte olup olmadığının ortaya konulması gerekmektedir.

3213 sayılı Maden Kanununun Ek 13. maddesine dayanılarak çıkarılan ve 21/07/2017 tarih ve 30130 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Yerbilimleri Veri ve Karot Bilgi Bankasının Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği'nin 4. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde; karotun, maden aranması ve işletilmesi sırasında, döner matkaplı sondajlarda, matkabın kestiği ve bir düzenekle (karotiyer) yüzeye ulaştırılan jeolojik formasyonların özelliklerini sergileyen, silindirik kayaç parçasını, (d) bendinde; kırıntının, döner matkaplı sondajlarda, matkabın kestiği ve sondaj çamuruyla yüzeye ulaşan, jeolojik formasyonların özelliklerini sergileyen kum-çakıl boyutlarında kayaç parçacıklarını, ... (ğ) bendinde; numunenin, jeolojik formasyonlara ait karot, kırıntı ve el örneklerini ifade ettiği belirtilmiştir.

Uygulamada 4000 m derinlikten daha fazlasına kadar gidilebilen sondajlar olduğu dikkate alındığında, **sondaj ile yapılan karot, kırıntı veya numune alma işleminin, yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararında vurgulandığı üzere, biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler meydana getirebileceği**, bu değişikliklerin uzun dönemli etkilerinin olabileceği, bu nedenle çevre için riskler taşıdığı açık olup, bu yöntemlerle yapılan arama faaliyetinde, mevcut risklerin ortadan kaldırılabilmesi ve önlenbilmesi için çevresel etki değerlendirmesinin öngörülmesinin, Anayasanın 56. maddesinde Devlete verilen çevrenin korunması yükümlülüğünün bir gereğidir.

Mülga 2014 tarihli ÇED Yönetmeliğinde de aynı şekilde yer alan sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik yöntemler ile jeolojik haritalama, jeofizik etüt yöntemlerinin ise biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler meydana getirebilecek nitelikte olmadığı sonucuna varıldığından, bu yöntemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bununla birlikte; karot, kırıntı veya numune alma yöntemleri ile maden arama projelerinin yukarıda yer verilen sebeplerle ÇED Yönetmeliğine tabi olması gerektiği sonucuna varıldığından, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Ek-2 listesinin 45. maddesinin (d) bendinin "karot, kırıntı ve numune alma" ibaresine ilişkin kısmında hukuka uyarlık bulunmadığı" gerekçesiyle Yönetmeliğin ilgili maddesinin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

görülmektedir.

Bakılan uyuşmazlıkta, dava dosyasındaki mevcut bilgi belgeler incelendiğinde arama faaliyetinin el karotu yöntemiyle yapılacağı belirtilmiştir. ise de, arama ruhsatının detay arama dönemini de kapsadığı, Maden Yönetmeliği'nde detay arama döneminde yarma, kuyu açma ve sondaj gibi işlemlerin yapılması gerekeceğinin belirtildiği, bu itibarla, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 17. maddesinde, arama faaliyeti döneminde yapılan jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemlerini içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararının aranmayacağı düzenlendiği, ancak düzenlemede çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmayacak faaliyetler içerisinde **sondajlı maden arama faaliyetinin sayılmadığı**, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 15. maddesinde ve bu Yönetmeliğin 45. maddesinin (d) bendinde, maden arama projelerinin (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, Jeolojik haritalama, jeofizik etüd, karot, kırıntı ve numune alma vb. yöntemlerle yapılan aramalar hariç) çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projelerden olduğu; Danıştay 6. Dairesinin E:2022/7584 sayılı dosyasında, "karot, kırıntı ve numune alma" ibareleri yönünden yürütmenin durdurulması kararı verildiği, bu kapsamda, ÇED Yönetmeliği'nin 45. maddesinin (d) bendinde belirtilen karot, kırıntı ve numune alma işlemlerinin maden arama faaliyetlerinden hariç tutulamayacağı hususları birlikte değerlendirildiğinde; maden arama faaliyeti kapsamında yapılan çalışma için ÇED Yönetmeliği çerçevesinde sürecin işletilmesi ve değerlendirme yapılması gerektiği sonucuna ulaşıldığından, dava konusu işlemde ÇED süreci işletilmeden izin verilmiş olması nedeniyle hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki idare mahkemesi kararında ise hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davacıların **istinaf başvurusunun kabulü ile Tokat İdare Mahkemesince verilen istinaf başvurusuna konu 06/01/2025 günlü, E:2023/428 K:2025/2 sayılı kararın kaldırılmasına**, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan toplam 13.788,25.-TL dava ve istinaf yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen 36,000,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden 1/2 oranında alınarak davacıya ve davacılar yanında Müdahile verilmesine, posta giderinden ibaret 400,65.-TL yargılama giderinin davalı yanında Müdahil üzerinde bırakılmasına, artan posta gideri avansının hükmün kesinleşmesinden sonra Mahkemesince ilgilisine iadesine, 2577 sayılı Kanunun 46/ı maddesi uyarınca, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde **Danıştay'da temyiz yolu açık olmak üzere**, 13/05/2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Yargılama giderleri sonraki sayfada.

T.C.
SAMSUN
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
İKİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİ
ESAS NO : 2025/341
KARAR NO : 2025/566

Dava Yargılama Giderleri	:	
Başvuru Harcı	:	269,85.- TL
Karar Harcı	:	269,85.- TL
YD Harcı	:	2.298,20.- TL
Yd itiraz Harçları	:	4.246,20.- TL
Vekalet Harçları	:	960,00.-TL
Posta Gideri	:	1.800,50.- TL
Toplam	:	9.844,60.- TL

Yargılama Giderleri (Müdahil davacılar):	
Başvurma Harcı	: 269,85.-TL
Vekalet Harcı	: 76,80.-TL
Posta Gideri	: 90,00.-TL
Toplam	: 436,65.-TL

Dava Yargılama Giderleri (Müdahil davalı):	
Başvuru Harcı	: 269,85.- TL
Vekalet Harcı	: 60,80.- TL
Posta Gideri	: 70,00.- TL
Toplam	: 400,65.- TL

İstinaf Yargılama Giderleri	
(davacılar ve davacılar yanında Müdahil):	
Başvuru Harcı	: 1.683,10.- TL
İstinaf Yd Harcı	: 1.013,90.- TL
Posta Gideri	: 810,00.- TL
Toplam	: 3.507,00.- TL

